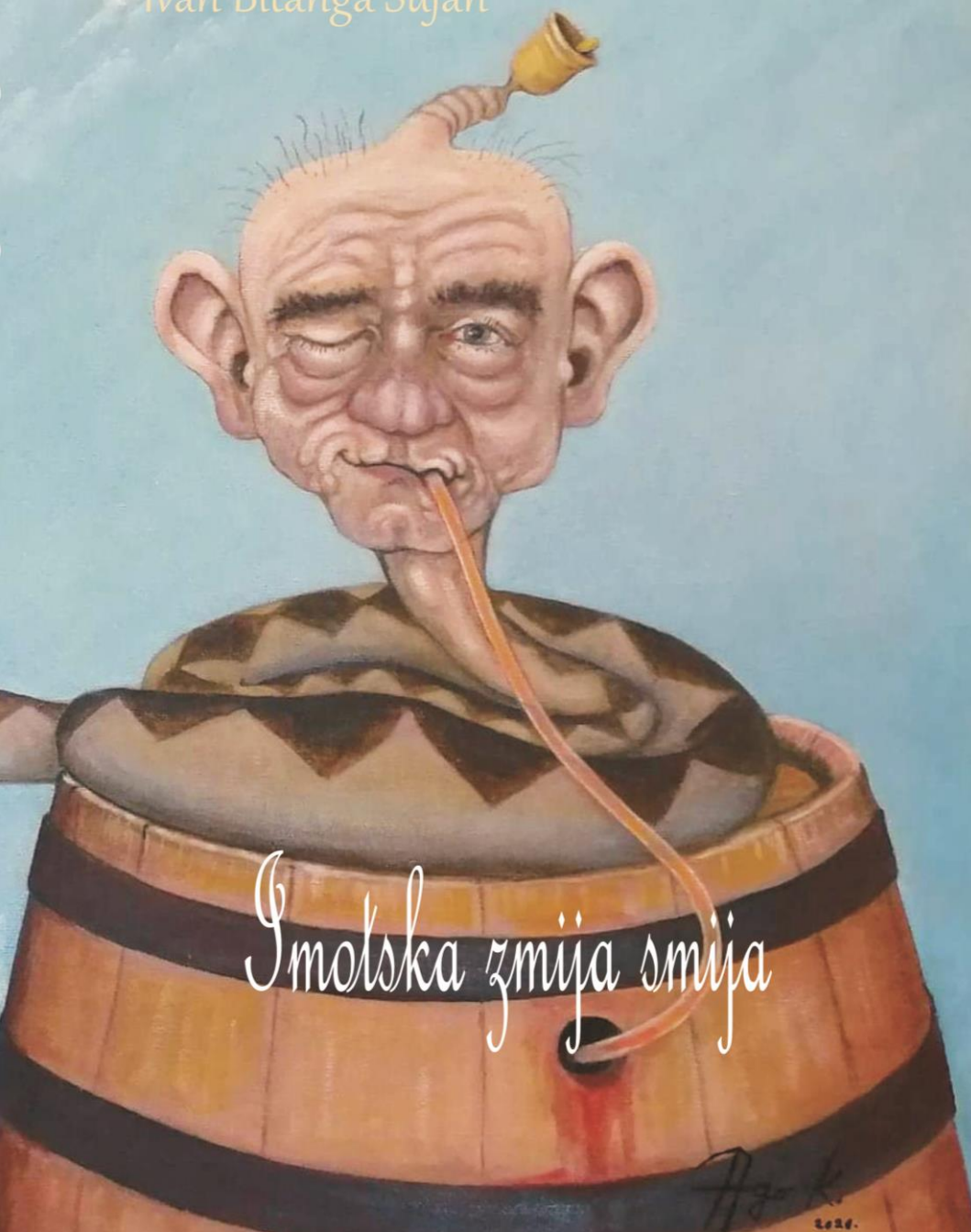

Ivan Bitanga Šujan

Smolska zmija smija

730 K.
2024.

IVAN BITANGA ŠUJAN / IMOTSKA ZMIJA SMIJA

Nakladnik
Ogranak Matice hrvatske u Grudama

Za nakladnika
Mario Bušić

Urednik
Mladen Vuković

Slika na naslovnici
Augustin Kujundžić Ago

Fotografije
Iz privatnih zbirki

Karikature
Perica Majić "Miličić"

Tiskano u lipnju 2021.

Ivan Bitanga Šujan

*IMOTSKA ZMIJA
SMIJA*

Grude, 2021.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna knjižnica HNŽ Mostar

UDK 821.163.42-7
821.163.42-84

BITANGA Šujan, Ivan

Imotska zmija smija / Ivan Bitanga Šujan ;
[fotografije iz privatnih zbirki ; karikature Perica Majić
„Miličić“]. – Grude : Matica hrvatska, Ogranak, 2021. –
112 str. : ilustr. ; 21 cm

Prija zmija smija / Mladen Vuković: str. 5-7. – Slika
autora i bilješka o njemu: str. 107.

I. ŠUJAN, Ivan Bitanga v. BITANGA Šujan, Ivan

Prija zmija smija

Usprkos velepošastnim tegobama, ovog proljeća ispod naslaga virusa izviru nove ljekovite mladice vedrine. Iz baštinjene gomile iskričavosti, iz suhozida liskaluka i zabavluka, kamenog ćemera dosjetljivosti i vrcravosti, ispod stečka mudrosti i visprenosti, isplazila je Šujanova zmija smija, paluca jezikom i vrškom pera napada tmu i tmušu, ilu i gnjilu, tmoru i moru, razbijajući svako dušotužje, rastačući ugrize sudbe, kapljicama osmijeha razblažujući gorčinu vazda ljute zbilje, razvedravajući obzorja svakidašnje jadikovke. I od te zmijske košulje lijepih i sretnih uspomena valja cijediti meleme duši, antitijela tugaljivosti, spravljati ljekarušu smjehotvorja.

Ivan Bitanga Šujan od svojega prvog stiha, poetskog iskona, sklon je duhovitom i aforističkom iskazu, u više su njegovih zbirki tiskani ciklusi *Šujanizmi*, svojevrsni šaljivi haikui i mudroslovne osmislice. Ovom slatkom knjižicom zaplovio je i proznim iskazom bilježeći mikroknjiževne vrste: anegdote, berekinade, doskočice, fore, gegovi, glende, navlakuše, sprdancije, škerce, štoseve, uncutarije, viceve, zafrkancije, zezancije i druge rodijačke oblike smijada. Uz dobro srce i veliku dušu, autor ima i otvoreno uho koje sluša kucaje vremena, koji se i u kardigramima malog čovjeka oglašuju i čuju kao grohotan smijeh, hranjivo duševno zrnje koje se i namjerno i slučajno rađa u grlima ljudi spremnih i jakih da se našale najprije na svoj, a

zatim i na tuđi račun. Ove (ne)zgodne zgode i prigodnice ponajbolje oslikavaju dušu runovičkog puka, čije su gabarite „otresanja rose sa srca“ kroz gangu i smij već dijelom zapisali fra Silvestar Kutleša u prvoj polovici 20. stoljeća, a Stanko Jukić (u *Runovičkom zborniku*) početkom ovog tisućljeća. U tim suzama radosnicama i rijetkim urama sreće što protutnjavaju kroz naše svakodnevlje, koje kratko traju kao i sve što je lijepo, ozrcaljuju se i karakteri tih malih junaka, spremnih da subesjednicima daruju ugodne čakule, smijehom ponajbolje pokazujući zube surovom životu, ali ujedno svjedočeći i onu misao Vladimira Čerine kako ima i takvih ljudi koje može uništiti i jedna dosjetka. Preslana. Zato narod i kaže: Ne soli more! Sa zrnem soli valja pogoditi zlatnu mjeru, zasvirati i za pojas (ne ispod njega) zadjenuti. Količina primljenih podbadanja također svjedoči unutarnju snagu duha svakog pojedinca, koje kadkada neka slučajna pošalica obilježi za cijeli život, po njoj dobije nadimak koji ne može otarasiti s grbače.

S devedeset anegdota ispleten je krtol uspomena u kojemu su posloženi trenutci hihota i ushita, smijeha bez grijeha, pjeva i gnjeva, sve skladno i čusto zbijeno u onu „šaku suza i vriću smija fantazije od luđega života“. Nisu poredane kronološki pa ih možemo nasumce uzimati kao papirne tablete za uveseljavanje. Anegdote su zapisane na zavičajnom govoru u kojemu se u istoj rečenici miješaju i plešu i ikavica i ijekavica, jer samo tako imaju i šušta i gušta, čuvaju miris didova poštenja i babine pouke, čaćine psovke i materine molitve. Ni u neumornom

humoru nema granica pa se uz bićerin i bu-karu, cvit razgovora, prepričavaju i dogodovštine iz susje-dnih i inih sela Imotske krajine, neke stare i pola stoljeća obletjele su višekratno zemaljsku kuglu, udomaćivši se i u drugim krajevima, poručujući da se iste ili slične komične čakule događaju „pobratimstvu lica pri molitvi za koru kruha i zdjelu leće“.

Razgranjuje se ovime za jednu verigu bezbrige kolajna imotskih pisaca humoropisa koju su nakon neznanih nam praćukundjedskih narodnih veseljeka u novom književnom vezu nastavili Ivan Raos, Krunoslav Zujić, Daniel Kokić, Ilija Zovko, Velimir Šamija, Ante Kokić Tempiko, Mara Ožić Bebek (Kavelj), Ante Čelan Gaganić, Nikola Kujundžić, Marijan Grbavac, Drago Maršić, Ivica Šušić, Vedran Kukavica, Ante Tomić... Čekamo i mlađariju da zapiše novo pučko zgodopisje, ako je još gdje vitalno u dubokoj sjeni globalizacijskih digitalnih zaslona televizora, računala i mobitela.

Želim da Vam prija zmija smija, ulovljena u krletku korica ove knjige, tako nužno nam potrebne u ovo doba naoblačenih nebesa, da nam humorni sok iz njezina ugriza prokola tijelom, osunča vene i ubrizga volju za nove križne postaje sizifovskih i cirenačkih putova kraju, k raju!

Mladen Vuković

*Vesela družina, s lijeva: Lala, Piva,
Mijo Grgušić, Milan Ljubičić Mišić,
Marijan Repušić i Jozo Rudež Bepo*

BEPO

Život bi bio siromašniji da nije Bepo boravio među nama. Živih očiju, omanjeg rasta, ali vedra duha, široki misli i zlatnih ruku. Neponovljivo društven. Čovjek o čijem bi se životu mogla napisati podeblja knjiga, ko od šale. Ja ću prenijeti na papir tek nekoliko humornih bisera kojih se namah sjećam, družeć se, živeć i radeć s njim.

Bijaše strastven pušač pa kad bi trefio u društvu na nekoga ko nije pušač, imao bi običaj pohvaliti ga govoreći:

- Bravo, da je Bog odlučio da pušiš, predvidio bi ti dimnjak.

A tek kad je ukra pivca tetki (bijaše sklona petokraci), pa ga tetka upitala:

- Ma zašto, Bepo moj, što mi ukrade i zakla pivca?

- Tetka moja, nisan ga moga više slušat. Stalno je piva ustaške pisme - odgovori joj.

Pa onda, trenutak Titove smrti. Neko dobaci:

- Bepo, umro je Tito. Na što mu Bepo tobož tugaljivin glason uzvрати:

- Šteta, ima je od čega živit.

Ovo je tek vrh ogromnog duhovnog brijega, par mrvica, da se otme zaboravu taj osebujni dragi čovjek.

ŽEĐ

Mara i Antuša (supružnici), bijahu ljubitelji dobre kapljice. Vraćajući se, u litnje doba, krajem dana, s rada u polju, zaustaviše zaprežna kola, kod mjesne trgovine, već prilično „dehidrirani“, želeć popiti još po pivu. Međutim, kako ni jedno od nji nije bilo sigurno u svoje noge, dogovaraju se ko će otić u trgovinu.

- Ajde ti Antuša - govori mu Mara.

- Ajde, Mare ti, vidiš da san ja vozio - Antuša će.

Potraja to bezuspješno dogovaranje više od po ure.

U to naiđe Iko Zelin te videć u „šta igra“, u prolazu in dobaci:

- A da pošaljete konja?

PETICA

Doša na poziv razrednika, u sridnju školu u Imotskon,
Miško Đuzel na roditeljski sastanak sinu Jozi.

Uvede ga razrednik u zbornicu, otvori dnevnik te prozbori:

- Nije dobro. Jedan... jedan... jedan... sve jedan. Samo
vladanje pet.

- A divice ti, šta san ga ja učio sve u redu, a što je do vas
ništa ne valja - dreknu Miško te ljutit ode iz zbornice i
zalupi vratin.

MIJIN RUŽNI SAN

Jutro u runovičkoj gostionici „Zrinski“ Mije Babića „Grgrušića“, tako slično svakom drugom. Uglavnom iste face, koje ispijaju svoja jutarnja pića, bez želje za prevelikim razgovorom. Da bi prikinio šutnju Mijo počne razgovor, više monolog:

- Nikad ovako napornu noć nisan ima. Čitavu noć sanjan kako pilan drva. Srića, prid zoru, negdi oko četiri u jutro se probudin.
- Kakva ti je to srića, probudit se u ta doba - dobaci Paško.
- Da se nisan probudio, mora bi ih unosit - uzvratu Mijo, na što se gostionicon prosu grlat smij.

GODINE

Trevio Mijo (Vertikalac) stare poznanike, pa se upustiše u razgovor.

- Mijo, koliko ti, ono imaš godina?

- Šezdeset sedam.

- Ne bi ti niko da.

- Ko će ti dat, svi gledaju kako će ti uzet - odgovori Mijo ozbiljnim glasom.

Mijo Mrkonjić Vertikalac

CIMA

Radova se Svrle, ko i svaki ćaća, kad se njegov sin Željko (Apač) oženio, mladon iz Primorja. Jedno prolitnje jutro (šesti misec) sidi u kužini čitava obitelj za stolon, čavrljajuć uz kavu i rakiju. Svrle je više volio ovo drugo. Nije volio pića u koja triba puvat. Za stolon je, dakako i mlada, koja se izjasni kako bi spremila ručak, ali nema kumpira, na što će Svrle gotovo uvriđeno:

- Ma šta govoriš? Ajde iza kuće i donesi ispod cime, koliko oćeš.

- Odo ja, odma - reče mlada i izgubi se.

Nema je. Nema je. Sigurno je prošlo i po ure. Odjednon banu na vrata prazni ruku i reče:

- Nisan nigdi mogla nać cimu.

Skoči Svrle ko oparen u nevjerici te je povede iza kuće i pokaže joj veliku njivu koja se zelenila jedrin stabljikan kumpira (ciman).

- A to - prozbori mlada, porumenivši od neugode, a Svrle se grlato nasmija od srca, promrmljavši:

- Miša ti i jezika primorskog!

GLAVNJA

Bile šezdesete. Struja tek došla. Omladina ko i svaka omladina, njima je do smijurije, pa su i tu prigodu iskoristili. Na produžni kabel montirali žarulju i pružili Toši kako bi pripalio smotanu cigaretu. Toša je pokušava i pokušava, ali bezuspješno, priznavši na kraju:

- Moćna glavnja, ali nikako pripalit.

STRAŠNI ISPIT

Jedan naš miščanin, ne bi ga imentova, polaga psihotest.
Da' mu ispitivač crtež na kom bijaše svinja bez repa te ga upita:

- Pogledaj pažljivo i kaži, šta fali na slici?

Misli se, misli ispitanik, te nakon nikog vrimenta odgovori:

- Korito.

BANKOMAT I LJUBO

Ljubo „Zanić“, dobričina i drag čovik, pomršavan, uvijek se kilažon vrtio oko pedesetak kila. Njegove mogućnosti su bile „ograničene“, ali Bog ga obdario urođenim smislom za humor. U džepu je uvijek nosio nešto hrane, bilo kruva, divenice, kapule, a ponekad sve nabrojano. Nezaboravni su bili mačkari u kojima je uživa sudjelovati, a gdje on bi, bijaše smija do besvijesti. Druželjubitelj čovik.

Jedne take prigode, Ante Pajin išao do bankomata i poveo Ljubu Zanića. Kako je Ljubi to bilo prvi put da vidi bankomat, gleda kako Ante stavlja karticu i nakon malo vremena bankomat mu izbaci (da) novce, a Ljubo oduševljeno usklikni:

- Ovo bi trebala imati svaka kuća.

IZBORI

Nekoliko dana uoči parlamentarni izbora, nije se moglo živit od medija s porukon da se izađe u što većem broju. Te godine zet Ante je obuka patike broj 53 i izaša glasat.

POSJET SINU

U sto jadni, pristane na kraju Manda iz Runovića otić sinu u Zagreb. Taki je naš čovik, ne voli ić nigdi od kuće, ali obećala je i sad mora to obećanje izvršit. Uglavnon je boravila u stanu, ka u kavezu, digod izašla isprid zgrade i to bi bilo sve. Nakon nikog vrimenta upita je sin:

- Pa majko, šta ti se najviše sviđa u Zagrebu?
- Pruga za Runović - namah odgovori Manda.

PIJANIST

Raspravljala omladina o zvanju - pijanist. Kako su bili, u šetnji, blizu Marine kuće, jedan reče:

- Ajmo se kladit da to i Mara zna, a ti se mučiš - te dobaci Mari koja je bila ispred kuće:

- Mare, kaži nan šta je to pijanist, ako znaš?

- S'tro, kako ne bi znala. Ne daj ti Bože to nikomu u kući - odgovori Mara sićajući se i misleći na muža koji je bio sklon kapljici. Nije lko bio od velika ića, ali je uvijek tribalo za njin nosit demejanu da se ne rasuši.

RUJNO VINO

Petar Vodanović „Petara“ doživio duboku starost, nije bolova, ali je u zadnju bio nepokretan i završio u krevetu. Dica ga uredno smistili u njegovu sobu, oblazila, jednom riječju držala do njega. Ima je sve što treba živu čoviku, ali vidi on nakon par dana da mu s 'ranon ne donose vina, a njega je volio. Sazva dicu oko kreveta i kad se skupiše obznani im:

- Dajte mi bukaru ili fratra.

KARIOLA

Mikić je radio u „Vodoprivredi“. Jedne prigode triba je otrat kariolu otpadnog materijala. Kako baš nije to odma napravio, poslovođa ga upozori:

- Oćeš ti to otrat, ili ću zovnit direktora?
- Moreš ga ti zovnit, ali sumnjan da će ti on to otrat - odgovori Mikić.

UČENIK VIŠKA

Marko „Buđin“ je bio razrednik petog razreda, a prvi je dan nastave. Uze Marko dnevnik, proziva, pa broji, pa šeta gori doli, muči se... uvek jedan učenik viška. Nakon što je proteka dobar dio školskog sata, diže ruku jedan učenik:

- Druže.
- Izvoli učeniče.
- Ima ovde jedna, pala u šestomu razredu.

Tako je riješena zagonetka, a slušajući ovu zgodu rođak Peva doda:

- Kad bi se čovik vraća razred niže kad pane, ne bi nikada izaša iz osnovne škole.

KRAVE

Devedeset i neke u Domu kulture sastanak. Tema poljodjelska, stočarstvo. Krave koje bi od države dobili zainteresirani. Predavanje drži ministar Dominiković. Karakteristike, sorta, uvjeti... naravno, sve sa stručne, knjiške strane.

U nika doba diže se Vrndo i reče:

- Moj ministre, ne ide krava iz knjige, ako joj ne metneš, moreš je jebat - na što se dvoranom prolomi gromoglasan smij(eh).

AMERIČKA DEMOKRACIJA

Oša Joko u Ameriku, u Čikago. Jedne prigode iša ulicon, a okrenila jaka kiša, on bez kišobrana. Ali Bog je milosrdan, evo rješenja, u susret korača crnac s kišobranom. Joko mu se priklonio ko da je u Zmijavcin ili Runoviću. Ovaj ga odma opali šakon, na što se Joko izvrni ko telac (poslije se ispostavilo da je crnac mislio da je Joko peder).

Prvo lito nakon toga Joko dolazi kući u Hrvatsku te je na sva usta hvalio američku demokraciju, uz jedinu manu:

- Ne crncu pod kišobran.

ZUB

Vrti li vrti. Čitavu noć Ante oka nije sklopio. Šta sutradan nego zubaru, pa nek on to riješi kako zna. Tako i bijaše. Banu Ante zubaru, ovaj ga posjede na stolicu i nakon pregleda reče:

- Nema pomoći, ovaj zub treba izvadit. Dosta će bolit, ali imamo mogućnost vađenja s 'nekcijom ili bez nje.
- Koja je razlika?
- Pa s 'nekcijom ne boli, a bez 'nekcije boli.
- Onda bi ja s 'nekcijom - reče Ante... i počeo skidati gaće.

VODOGRADNJA

Bijaše trenutak „propadanja“ Vodogradnje, građevinske firme čiji radnik od osnutka bijaše Ivan Lubina (Gerić). Zbor radni ljudi. Svi su u dvorani, naravno i Ivan je tu (doduše malo omamljen vinom). Predsjedavajući brsti, iako svi sve znaju, s tim da Ivan uporno traži riječ, ali mu ovaj nikako ne da. Nakon dosta vrimenta udostoji se te reče:

- Evo, Ivan ima nešto kazati.
- Ljudi, obrati se Ivan skupu, ako firma propada radi one lopate što san je ukra, ja ću vratit.

Na te Ivanove riječi dvoranom se prolomi žamor odobravanja.

Već dugo nije Ivana ni Vodogradnje. Već dugo prebivaju u sjećanjima.

TAKTIKA

Petar Bitanga „Pićak“ je bio trener seniorske momčadi NK „Mračaj“. Osamdesete su. U goste dolazi ekipa NK „Omiš“, uvijek tvrda i dobra momčad. Igralište Pojilo, a glib do kolina. Igrat gotovo nemoguće, što je uočio uskoro trener gostiju i diže se s klupe te zavika:

- Dugu! Dugu!

Čuvši to skoči s klupe i Pere, zajapuren (vidi se da je dobro ruča, a i zalio) te zavika iz sveg glasa:

- Moji, još dužu!

Ova reakcija na taktiku protivničkog trenera osta upanćena do današnjih dana.

NOGOMET

Kum Anta igra za NK Mračaj. Trenutak je kada napušta igru, a rezervni igrač ulazi te pita kuma Antu:

- Koja pozicija?
- Moreš koju oš, loptu i tako ne'š dobit - odgovori Anta.

Ante Tucak, kum Anta

SUKOB

Nisu se nikako mogle nevista i svekrva. Ko rogovi u vrići.

Prigodom jednog od sukoba nevista će:

- Kud se vrati! Bolje bi bilo da san ostala u Njemačkoj, makar se i kurvala.

- Za kurvu se oće lipa žena - odgovori joj svekrva.

DIJAGNOZA

Dr. Kadijević, jedinstveni i neponovljivi, poslao pacijenta na pregled jetre, što je ovaj obavio dosta brzo i vratio se s nalazima (pratećom dokumentacijom). Stavio doktor nalaze ispred sebe na stol i gleda, gleda. Nakon nikog vrimenta obrati se reskim glasom pacijentu:

- Džigarica gotova. Moš navisit puru kad oćeš!

DAMO I MIŠ

Prid ranu zoru, završio Damo s ekipom u konabi. Njih četiri-pet, već prilično zagrijani od rujna vina. Konaba stara kamena, ćemer, o gredi vise pršuti. Miša se miris pršuta i vina. Popit će tu još kap i pravac krevet. Dok su ispijali vino i čavrljali, ugledaše na jednom pršutu miša kako isti predano glođe. Damo mu se obrati gotovo plačnim glasom:

- Molin te, nemoj mi to radit. Nemoj, makar dok san ja u konabi.

Damir Ljubičić Damo

GRANICA

U „onoj državi“, lće „Katin“ po treći put pokušava prići granicu. Noć je. Uoči ga graničar, nakon čega se lće da u bijeg, a za njim graničar trčeći viče:

- Stoj!

- Stoj ti, tebe niko ne goni! - dovikne lće, te se opet da u trk iz petnih žila. Taj treći put je uspio.

ELEKTRIČAR JOZE

Završio Joze sridnju školu, za električara. Međutin on je zapravo sudbinon živio od volana. Ma, usprkos tome, kad god bi nekomu crka televizor ili radio u selu, zvali bi Jozu. On je od pribora ima šarafciger i konjska klišća. U to vrime u Imotskom je radio kvalificiran meštar za bilu tehniku. Kad god bi kod njega netko donio na remont televiziju ili radio, on bi pita:

- Je li Joze to opravlja?

Ako je odgovor bio potvrđan, ne bi ništa dira, držeć to beznadnin slučajem. Usprkos svemu, jedne prigode Ankica i Mate donili Jozi tranzistor na popravak i čekaju ishod. Kad je Joze prispojio, utega žice i obavio šta je mislio da triba, reče Mati:

- Uštekaj der!

Ovaj ušteka struju, nakon čega ništa iz utikača sinu ko munja, zadimi i puče. Uplašena Ankica upita Matu:

- Je l gotovo?

- Je, zar ne vidiš da je prokuvalo - odvrati Mate brišuć rukavon čađavo lice i uzdignutu naelektriziranu kosu.

BILI I SIVI MIŠ

Došli iz Njemačke Šesto i Ćibelac. Ko i uvijek u ton prigodi odu u konabu, zaključaju se i piju do besvijesti, i to direktno s kantulje (špine) od drveni bačava. Svaki legne pod jednu bačvu i udri. U nika doba Šesto će Ćibelcu:

- Vidin miša.
- Koje je boje?
- Pa sive, koje će biti.
- Pij dalje! - zaključa Ćibelac, vatajuć zraka pod bačvon.

CRNAC

Žena iz Runovića, u tramvaju u velegradu. Prvi put u životu vidi crnca. Iznenadena počne vikati:

- Gospe moja! Bože moj... Ljudi, vidi li ga iko osim mene?

ŠAMARČINA

Ivan Lubina bijaše učenik prvog razreda srednje škole u Imotskom. Zbog rđavi ocjena razrednik mu da obvezu dovesti jednog od roditelja.

Kako je želio to izbjeći, naumio je da nekog poznatog iz sela kog sritne u Imotskom dovest razredniku na roditeljski i predstavi istog kao roditelja. Nije prošlo puno vremena naiđe na susjeda Peru Lubinu „Muškića“ te ga dovede razredniku i predstavi ka ćaću.

Sidoše oni za stol, Ivan i Pere, a razrednik drži predavanje, zašto je zva, nabroji ocjene, uglavnom loša slika, baš loša... Totalno rasulo. Na to Pere opali Ivanu šamarčinu da mu se glava okrenila, a Ivan reče:

- Ali... (Valjda misleć reći: Pa nisi mi ti ćaća.)
- Ništa ali... - na to će Pere i držec ga za uši izvuče iz zbornice i zadimi mu nogu u guzicu, odveć se uživivši u ulogu ćaće još doda pri odlasku:
- Vidit ćeš ti svoga Boga kad dođemo kući!

USKRSNUĆE

U zadnju (prid smrt) Joko je posta zaboravan. Bilo je to jedno od posljednji viđenja njega i Mije (Vertikalca).

Prigodom tog susreta govori on Miji:

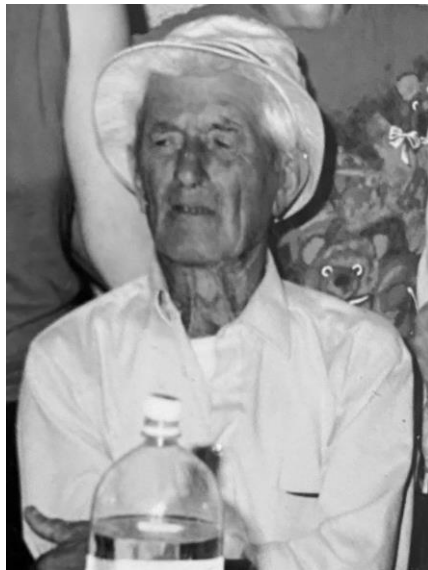
- Evo, sad san doša iz Australije, još mi zvoni u ušima od aviona. Kad san doša odma san oša u Marije Lukičića na karte, pa san unda obaša Luku Mušušina... - te nabroji još troje četvero u koji je bio, a svi nabrojani bijahu već davno pokojni.

- Dobro, dobro kume. Više si ih ti uskrsnio u ovo malo vrimena nego Isus - reče Mijo tapšući ga po leđin.

SVINJE

Bijaše vrime ranog prolića kad se kupuju svinje za uzgoj, što obavi i Šanto. Sprati ih u pripremljen kućar, dade lokat, sve kako i priliči. Uto naiđe Markica Todorić. Šanto, koji je volio preuveličavat, pozva ga da baci pogled na prinove:

- Tetkovo, svrati der, pogledat ove japije (grdosije). Kaži tetku imaju li po šezdesetak kila?
- Imaju po 20-25 kili - Markica će ozbiljnjin glason, prethodno pogledavši svinje.
- Jeba majku, ko ti dade učiteljsku diplomu - prozbori Šanto i ljutit ode.

Ante Todorić Šanto

GROM

Petar Jozin i žena mu rajcali kukuruz, kod Šumeljevi kućara. Bijaše oblačina. Još je ostalo neurađene otprilike po njive, kad u Petra udari grom i on pade na crnicu.

Nedaleko je u polju radio i Peva te dotrča, kao i Marko Vizić sa svoje njive. Spalilo Petru kosu, iz njega dimi...

Marko vidi da je živ pa reče:

- Valjalo bi ga zakopat u zemlju.

Govorilo se da je to najbolje u takvin slučajevin.

Kako je Petar bio u polusvisti, a dočuo šta Mirko govori (tumačeći kazano na svoj način), poviri mu jezik (oteć ko nešto kazati) i potekoše suze.

Tek na znanje, Petar je priživio.

VETERINAR

Ante je u ulozi veterinara obavlja posla u bjelovarskom kraju, di je i živio. Jedno lito prigodom posjeta zavičaju s njim pođe i njegov prijatelj. Kad su banuli u kuću i raskomotili se, hoteć malo pohvalit se sinom Antom, njegov otac Lukica ponosno upita Antina prijatelja:

- A, šta ti se čini moj Ante?

- Ko čovik nije loš, al sve što mi je od živine ličio, krepalo je - odgovori Antin prijatelj.

UČENIK BRANKA

Nije Branka volio školu i gotovo.

Njegov ćaća ga uredno upisa u prvi razred, opskrbi školskin priborom i posla u školu. Ma, nije prošlo puno vremena, a učitelj mu dojavljuje da maloga nema skoro nikako u školi. Dojadile mu pritužbe i ko svaki odgovoran roditelj... šta će... kako će. Jedno jutro uvati on Branku kod kuće, strpa ga u tkanu vriću, na leđa i pravac škola. Uđe u razred, istrese vriću, a iz nje ispade Branka, uz ćaćine riječi koje zadovoljnini glasom uputi učitelju:

- Evo ga!

Nakon toga se zaputi kući. Kažu da je po dolasku kući za stolom zatekao Branku.

Nije Branka volio školu i gotovo.

ANDRIJA I MILICA

Ni Andrija ni Milica više nisu s nama, preselili se u nebo. Bog ih obdario dugim životom, punim borbe i muke, ali i ljubavi i životnih radosti. Ovde ću otrgnuti od zaborava i prenijeti na bjelinu papira jedan Andrijin „biser“.

Pitali ga:

- Kako si Andrija?
- Nisan dobro, boli mi Milicu - odgovori skrušeno Andrija.

ŠVABO

Bijahu jutarnja litnja doba. Damir je otiša nešto kupiti u mjesnu trgovinu, a ćaća Ćikota osta je kući uz jutarnju kavu. Kako je zazvonio telefon, a nije bilo nikoga, Ćikota diže slušalicu i javi se:

- Halo!
- Halo. Oprostite, molio bi vas Damira.
- Nije u kući. Oša je u trgovinu - odgovori Ćikota.
- Dobro. Kada se vrati, molim vas, kažite mu da je zva Švabo.
- Oću - završi Ćikota, poklopivši slušalicu.

Nedugo potom dođe Damir iz trgovine, a Ćikota ga izvijesti:

- Dok te nije bilo zva je neki Švabo, ali prefekt govori hrvatski.

Ivan Puljiz Čikota

ANDRIJA U ZAGREBU

Oša Andrija sinu Milanu u Zagreb. Jedno jutro tribaju se vozit tranvajon. Andrija razmišlja, pa to je ko i autobus iz Runovića priko Zmijavaca u Imotski i ništa drugo.

Međutin, ne bi tako.

Kad su ušli u tranvaj Andrija reče:

- Dobro jutro, ljudi!

Niko ništa. On ponovi nešto jačin glasnon misleć da nisu čuli:

- Dobro jutro, ljudi!

Niko ništa.

Na to Andrija progovori:

- Nerozna naroda u ovomu Zagrebu - te side i zamuča.

DIOBA

Umrli roditelji. Zaratila dva brata. Oko čega već oko kuće i okućnice. Nije red da su i u Slavoniji, a ne ovde, di jedva diše šaka jalove zemlje između dva kamena. Mijo

„Grgušić“ je bio dobar s jednim od braće i upita ga:

- Ma ne valja to. Sidnite i dogovorite se ka ljudi. Kratak je život. Nego, di je glavni problem?

- Moj brat oće sve, a ja mu ne bi da ništa - odgovori sugovornik.

- E, unda nije mal problem - zaključí Mijo.

LJUBAV ČOVICA I LOZE

Godine 1984. mraz odnio lozu, što je silno pogodilo Marka Puljića „Blaževića“ te je rđavu godinu doživio tragično i osta upanćena njegova izjava:

- Ove san godine Duvnjak.

Marko se te godine u svojoj sedandeset i drugoj godini propušio.

DOMIŠLJATI PETAR

Zareda Petar dolazit kući pokasno, i u svakakvom agregatnom stanju. Supruga na to obično žugaju pa se i gospođa Draža uklopila u taj običaj. Dodijale njemu predike. Razmišlja kako doskočiti tomu. I za nevirovat, smislio.

Kada dođe kasno kući, polako se skine u hodniku. Potom natraške ulazi u sobu Draži, koja je već davno u krevetu. Ako se Draža prene, on krene naprid, kao ide u WC, a ako ne, sve u redu, legne u krevet i odlazi u san.

E, kakva sve rješenja Petar more smisliti.

MOLITVA

Zimska jutarnje doba, davnih tridesetih godina prošlog stolića. Nji četiri odlučili lađom otići u lov poljon koje pliva. Marijan Tucak, Zele Repušić, Mate Bugarić i fra Silvestar Kutleša. Vrime in baš nije bilo sklono, malo tmurno, tamni oblaci. Na kraju krajeva, kako i priliči godišnjem dobu zime. Nasred polja između Runovića i Drinovaca, nasuprot Ljubičića kuća, kod Zmijine gomile, vrime se još više pogoršalo, zapuvalo, valovi postali veći ka i stra.

Moli fra Silvestar, pa otpoče od sv. Nikole pa iza njega još izmini molitve za par svetaca. Kako se vrime još više pogoršalo, Marijan mu uplašen zavika iz sveg glasa:

- Direktno. Moli direktno, a ne priko posrednika - misleći da se direktno moli Bogu, jer vrimenta za molitve priko posrednika nije bilo.

Naši putnici su uspili domoć se kopna, a spominjanjem tih dragih ljudi priča je priživila do današnji dana.

ISTINA I ĐUGUM

Na jednoj od brojnih putešestvija Đugum završio u svojoj žutoj folciki (VW) na Plavilu (Drinovci), u mjesnoj gostionici. Dakako, oko njega se odma skupila omladina i priča teče. O svemu i svačemu. Đugum veze li ga veze (Bog ga obdario tim darom priče koja počesto bi daleko od istine). Drugi uglavnom slušaju uz poneku upadicu. Trajalo to nekih par sati, kada se javi neki mladić upadicon:

- A je li stari, koliko ti je stara ova folcika?
 - Trideset jednu godinu - odgovori Đugum.
 - Ih, trideset jednu godinu. Zajebavaš nas. Lažeš - mladić će.
 - Mali, to je jedino istina od svega što san danas reka - uzvratil Đugum, svojim karakterističnim dubokim glasom, popravljajući naočale.
- I osta upanćeno.

LJUBO PRID ZGRADON

Kupio Mario „Zanić“ stan u Imotskom i poveo Ljubu da mu ga pokaže. Došli ispred zgrade, zastali, a Mario se obrati Ljubi:

- Ovo je striko moj stan - i rukon pokaže na jedan od prozora u daljini, na zgradi.
- Auuu Boga ti, da je i po ovoga, dobro je - uzvрати Ljubo mireć pogledon zgradu.

POVRATAK IZ NOĆNOG ŽIVOTA

U ono vrijeme, Kris Baketić (okrug Vinjani Donji) se vratio prid zoru iz tulumarenja. Prid kućon ga dočekala žena i ćuko. Laje ćuko... laje žena.

- Bože moj, lipo ti li laje ćuko - zaključí Kris, pripričavajuć (ne)zgodu.

APSURD

Mate je bio mršav ko čačkalica. Nije baš toliko volio ist, koliko nije moga odoliti dobroj kapljici. Jedne prigode pitali mu ženu Maru:

- Kako, Mare, tvoj Mate?
- Dobro loče, a slabo napriduje - ko iz topa odgovorila je Mara.

RUNOVIČKO PROMETNO PRAVILO

Priča mi rođak Peva.

Par sto metara istočno od crkve Gospe od Karmela u Runoviću, podno Puljića kuća, kod križa, na glavnoj cesti. Sudar. Joko Đogušić s malin traktorom „Tomo Vinković“ i Jakov Pavulić sa zaprežnin kolin. Joko je iša od Doma prema crkvi glavnin puton, a Jakov je iša s polja i sa sporednog puta iziša na glavni bez ikakva zaustavljanja, a dakako da je to triba napraviti.

I sin Neno mu je poslije govorio:

- Ćaća, triba si stat. Što nisi sta?

Jakov mu je odgovorio, držeći i dalje da je u pravu:

- Šta će on vozit uzbrdo, prema crkvi. Đogušići tamo nemaju zemlje.

E, tu nije kraj. S obziron na to da je Jakov više nastrada, završio je na hitnoj. Polegli ga na stol. Medicinska sestra kida gaće kako bi čin prija sanirala ozljede. Kad je Jakov vidio šta radi dreknu na nju:

- Ma šta to radiš? Niz šav... niz šav!

DAMO U ZAGREBU

Izvodio Damo s ekipom u Zagrebu građevinske radove (on je meštar rigipsa). Nakon završenog radnog dana, vraćaju se s gradilišta u stan.

U susret ulicom korača skockana dama i vodi ćuku. Kad su bili nasuprot Dame on reče:

- Di vodiš tu kozu?
 - Jo, gospon. Pa nije to koza. To je moj dragi pesek.
 - Gospođo, nisan vas пита - odgovori Damo i produži dalje.
- Na zaprepaštenje ljubitelja kućni ljubimaca nije priznava kućnog ljubimca, koga nije moga skuvat ili ispeć.

PIJANAC

Prid gostionicon „Zrinski“ u Runoviću parkiran auto, registracija BL pa opet par brojeva i slova, po strani naljepnica (vjerojatno Beblingen - Njemačka). Vlasnik pijan spava na klupi ispred krčme. Nailazi stari Iko Babić „Grgušić“, od milja zvan „Lola“, te je zatečenu situaciju ovako komentira na svoj način:

- Nu krmka (bijaše mu to uzrečica), doša se iz Banja Luke ovde opit.

POZAJMICA

U ono vreme. U legendarnom kafiću „Tref“ na Điradi u Imotskom, za jednim stolom ekipa karta. Ulazi Ljubo Zanić. Naravno, svi ga znaju. Prilazi stolu i pita:

- Ima li iko zajat dvista kuna?

- Iman ja, ali neman dvista nego sto pedeset - progovori jedan za stolon i daje Ljubi novac, s kojim se ovaj uputi izlaznin vratin. Međutin, baš kada je uvatio za kvaku za izać, vrati se do kartaškog stola i reče zajmodavcu:

- Dužan si mi još pedeset kuna - nakon čega za stolon nastaje urnebes.

Ivan Šuto – Ljubo Zanić

SREDNJOVJEČNA GUŽVA

Mate i Ruža bijahu srednjovječan bračni par, al još i „aktivni u trećoj smjeni“. Prigodom jedne od takvih prigoda, Mati baš nije išlo sve kako treba, to jest u toj akciji mu „vitalni organ“ nije baš pokazivao živost, na što Ruža pljuni prema njemu i pogodi „instrument“, a Mate reče:

- Što bona, digod ti je i valja?
- Ma nisan Mate radi toga, nego da vidin di duši - odvrati mu Ruža.

VRULJA

U najvećoj okuci kad se ide od Vrulje prema unutrašnjosti zaglavili kamion koji je iša od mora i autobus koji je vozio Mate Ćapin „Mrsni“, jer su oba vozača bili tvrdoglavi. Čak što više, da bi pokaza koliko ne misli odustat, vozač kamiona uze za volan novine i stade čitat. Nedugo potom, priđe mu Mate, pokuca na prozor, ovaj otvori i reče:

- Šta oćeš?

- Kad prolistaš, dat ćeš i meni - uzvрати mu Mate, i događaj ode u legendu.

ĐUGUM I KOLEGA

Trevio Đugum na kolegu (čovika koji isto voli malo „izvrnit istinu“). Kako je Đugum bio znatno većeg formata od kolege, upozorava ga i podučava:

- Tvoja je laž čošata i uvek negdi zapne, a moja je okrugla pa se stalno valja.

Ivan Kuštra Đugum

VINOGRADAR KALE

Jesen je. Vrime berbe. Rujan. Znoj mu kapi sa čela dok
nosi na leđin vriću tek ubrana grožđa. Korača sporin
umornin korakon i govori, ko za se:

- Sad ja tebe nosan, a ti ćeš mene na zimu.

ALKOTEST

Davnih dana prigodom jedne od rutinski kontrola milicija zaustavi Tviju. Uobičajeno, dokumenti, par pitanja i alkotest. Tvija napuva balon, a on pozeleni. Gleda ga milicajac onim poznatim pogledom u smislu - a ha, sad san te uvatijo. Tvija mu smireno odgovori:

- To je normalno, da pozeleni, četvrti je misec.

Tvrtko Babić Tvija

MAKINJA ZA PRANJE RUBLJA

Geši se pokvarila veš mašina, i zovne majstora Colju radi opravka. Doša Colje, pogleda i naša razlog kvara. Naime, kako se Gešo bavio zidarstvom, u gaćan bi mu ostalo brokava i Colje je u perilici naša par komada koji su bili razlog nevolja, što je doviknio Geši u susjednoj prostoriji:

- Naša san brokava u mašini. Sad će biti sve u redu.
- Ima li čelični? - upita Gešo.

NEPONOVLJIVI JURE

Poznavao sam Juru, tog dragog šaljivdžiju koji je vazda bio spreman za razgovor.

Bijaše zaposlen u Autopoduzeću. Ima je Jure Vrljičak Božji dar, smisao za humor na neponovljiv i jedinstven način.

Na žalost, otišao je s ovog svijeta. Otrgnit ću od zaborava njegove dve humorne dogodovštine:

Prva je kad je zaustavio autobus, a na stanici čekaju dve starice sa štakama. Jure im se obrati:

- Dokle će mažoretkinje?

Druga je kad je reka imotskom fratraru da je on od njega bolji fratar, na što ovaj reče:

- Kako?

- U tebe u crkvi malo ko moli, a kad ja vozim autobus, u glas svi mole - odgovori Jure.

VELIKO PITANJE

Lazo pita brata Đuguma:

- Kaži ti meni šta je bilo prija, jaje ili kokoš?
- Prija je bilo... prija je bilo... prija je bilo svega - odgovori Đugum.

NARUDŽBA

U ono vrijeme, navečer, u gostionici „Dub“ završe Tvija i Marijan. Sili. Tvija reče konobaru:

- Litru i litru.
- I meni - doda Marijan.

NEPOSLUŠNI AUTO

Kasna večer. Zmijavci. Marijan se vraća kući iz „noćnog života“. U krivini izgubi kontrolu te udari u ćošku kuće uz put. Izađe vlasnik. Zabrinuto upita triba li šta, tu sam.

Međutim, ništa se posebno nije dogodilo, nije bilo ozlijeđenih i ubrzo se svi razidoše.

Nedugo potom dogodi se isto. Marijan za volanon, slično vrime, ista kuća, ista okuka. Kad je vlasnik kuće čuo prasak, izleti iz kuće i ugledavši prizor, gotovo identičan prvom prozbori:

- O Marijane, to si ti - okreni se lagano i ode nazad u kuću leć.

SPOLNA BOLEST

Marijan je imao dobrog prijatelja koji je dobio spolnu bolest. Kako je bio sramežljiv, zamoli Marijana umjesto njega da ode doktoru, a on će čekati u liječničkoj čekaonici, dok doktor propiše tablete. Tako i bi. Uđe Marijan u dr. Majića i kao da je on u pitanju objasni šta ga je snašlo, s obzirom na to da je imao nekih osobnih iskustava glede toga. Međutim doktor je inzistira, prije no što propiše terapiju, prigledat mu „instrument“ i reče:

- Izvadi ga.

Kad je Marijan vidio da nema druge i da je stjeran u kut prozbori:

- Samo čas dokture, u hodniku mi je - te izleti po stvarnog (pacijenta).

MIKIĆEVA DIJAGNOZA

Pitali Mikića koji je razlog da su tako dugovječni engleska kraljica Elizabeta i Joža Manolić. Mikić je pokušao stručno odgovoriti:

- Vjerojatno su u njih ugrađeni dijelovi iz Golfa dvice.

PEČALBA

Gruju zva brat u Australiju, s obziron na to da je tamo ima biznis (pekaru), da ga malo uposli i da financijski podkoži, te mu nakiti pismo u kom piše kako kod njega većinon rade domaći Aboridžani kojim plaća po danu pedeset australski dolara, a njemu bi da sto, i neka svakako dođe. Nije prošlo puno vremena, a Gruja mu odgovara u knjizi šaravitoj:

- Dragi brate, vala ti na ponudi. Najbolje bi bilo da ti uposliš nekoga od domaći za pedeset dolara, a meni šalješ pedeset kući, jer oni će ti bolje radit za pedeset nego ja za sto.

RUNOVIČKI HUMOR

Kasno popodne u Mije „Grgušića“ gostioni, za šankom Željko Taslaković i Boro Lubina „Jokulović“, granični policajci, ispijaju kavu prija noćne smjene. Željko govori Bori:

- Ako budemo večeras skupa u smjeni, ja spavan prvi.

ČAŠĆENJE

Prid kraj ovozemnog života Đugum je bio povremeno zaboravan. Jedne prigode u kužini među ukućanin na radio prijemniku čula se ganga. Đugum povika:

- Daj svima piće - misleć da se nalazi u gostionici.

Nije ga napuštao Božji dar humora do zadnjeg trenutka, vedrog duha, čovjeka kog se svi rado sjećamo.

MRENA

Baba Šanjićuša (iz Žderina doca) je dugo godina imala mrenu i živjela s tim. Vidila bi obrise ljudi, a ne jasnu sliku, te je ljude razaznavala po glasu. Govorili joj da operira to, ali kako je bila tvrdoglava nije pristajala. Jednog dana ipak se pridomislila i pristala te je nakon operacije dobro vidila na jedno oko i mogla vidjeti ljude onakve kakvi stvarno jesu. Dolazili joj u posjet, ona svakoga pripoznavala i bila ko priporođena. Doša tako i Mate (Antišin) kog je znala samo po glasu, a kad je vidila kako je u stvarnosti ružan zavika:

- Bolje bi bilo da nisan operirala mrenu.

Ostala je upanćena i zgoda kada joj je doša veterinar Pervan simenit kravu. On je ima naočale i bio je šaldžija pa upita Šanjićušu:

- Kakvo ćeš tele? Samo reci!

Međutin, očito nije zna da je i ona sklona humoru te se iznenadi kada mu je odgovorila:

- Svejedno, samo da nema naočale.

Ostade upanćeno i kad su joj prije operacije očiju davali da nosi naočale. Kako joj je slika i dalje bila mutna, pruživši pogled u daljinu reče:

- Bože moj, je li se ono odrišila krava ili je moj Mate? Mate joj bijaše muž.

VAGANJE DUVANA

Priča mi Jure Puljiz „Bićin“.

Za vrime stare Jugoslavije uzgoj duvana bio je ozbiljan posao i od njega se živilo. Svakom pojedincu financi bi procinili koliko treba duvana biti brojanjem listova kod mlade biljke i koliko bi trebalo doniti na kraju za otkup, na vagu, inače su kazne bile rigorozne.

Jedne take prigode mjerenjem na vagi Andriji iz Runovića procinitelj reče:

- Stari, fali ti duvana.

Nakon što je pola dana čeka na vaganje, usput pijuć domaćega vina iz zovnice, okuražen odgovori:

- Bogami, meni ne fali, a vami ako fali tražite - i ode Andrija u zatvor.

KORONA U GOSTIONICI

Nedavno Željko Taslaković dolazi u mjestu gostionicu „Zrinski“ kod Mije u Runoviću, parkira se za šankon i naruči kavu, s ciljem izazvati malo „nereda“. Mijo mu posluži naručenu kavu na što on, kad je proba, malo glasnije reče:

- Ma kakva ti je ovo kava Mijo, nit ima okusa nit mirisa - na što u prostoriji nastaje muk i malo po malo se ista isprazni. Ma, luda je ta korona. Pozitivac si kad si negativan.

TV PRETPLATA

Bijaše to u ona vremena. Tužio se Paško (Vitez) Miji „Grgušiću“:

- Došla materi uplatnica, pretplata za televiziju, a ona slipa već petnest godina.

LJUBO ZANIĆ I BANKARSKI SUSTAV

Nije Ljubu ubila škola, al Bog ga obdario veselon naravi.

Priča mi Mario kako je u malo riči opisa, ne tijuć, bît bankarstva. Pita ga Mario, čisto za provu:

- Brajo, zajmi mi deset kuna.
- Dat ću ti, ako imaš - odgovori Ljubo.

Pa sad ti, razoputi.

DANI

Onoliko koliko je bilo moguće, Mario je radio s Ljubon osnovne stvari ko što su brojenje, miseci, dani... brojeve pomoću kukurušaka, što je išlo do broja četrdeset. Tako su jedne prigode u „programu” bili dani. Prvo je bilo brojenje dana u tjednu unaprid: ponediljak, utorak, srida, četvrtak, petak, subota, nedilja. Savlada to Ljubo. Onda je došlo učenje unazad: nedilja, subota, petak... Ljubo i to savlada, doduše s nešto većon mukon. E, sad Mario proba dane u tjednu napriskočice pa upita Ljubu:

- Danas je srida, šta je striko, bilo jučer, znači prija sride?
- Svetac - odgovori Ljubo, a Mario zastade jer doista je taj dan bio svetac.

TRAKTOR

Negdje 1960-e, Ante Puljiz „Biće“ kupio mali plug, rajc za oranje loza. Plug je bio dosta mali za plitko oranje, ali je bio toliko težak da ga je jedva donio na ramenu iz Imotskog u Podosoje (petnaestak kilometara). Skupa s njim je i isto takav plug kupio Pere Jozakov iz Slivna i on je nosio svoj plug na ramenu u Slivno (dva'estak kilometara). Nakon par miseci nailazi Pere Jozakov iz Slivna u Podosoje i srita Biću u kog svraća na vino te ga upita:

- Kume, brate Ante, kako te služi traktor?

Biće stade iznenađen, i odgovori mu:

- Neman ja traktor!

- Kako nemaš kad smo isti dan ja svoj, a ti svoj donili na ramenu iz Imotskoga - odgovori mu Pere sićajući se koliko su bili teški i koja je to bila pokora.

STUDIJ

Pere je studira u Osijeku, davnih godina. Kako su bila teška vremena, a para uvijek malo, nakiti Pere ćaći Jokanu pismo u kom se tuži da nema para, a da mu vali i knjiga, koju bi treba kupit.

Jokan dogovori s njim kako se knjiga zove te istu kupi i stavi u nju novaca.

Kad je Pere primio knjigu, nakon pet-šest dana, vidi u pošiljci nigdi para te dogovori telefonski razgovor u kom upita ćaću di su pare, jer je knjigu primio, na što mu Jokan odgovori, prethodno mu sočno sujuć mater:

- Da si čita knjigu koju san ti posla i učio iz nje na četrdeset trećoj stranici bi ih naša.

LIJEČNIČKI PREGLED

Bilježin da se ne zaboravi. Doktor Ante Vuksan, istinska legenda, dio je svog radnog vijeka službova i u Slivnu. Jedno jutro mu pred ordinacijom osvanu tri prijatelja, kum Drvo Selak, Prpić i Mali Nikola (Parlov) s istim problemom velike konzumacije vina.

Prvi u ordinaciju uđe Mali Nikola, prođe uobičajena pitanja i vrati se iz ordinacije u čekaonicu nerozan. Pitali ga šta je. On odgovori da ga je doktor pita koliko pije, on reka četiri litra, a doktor mu odgovorio u buduće ni kapi. Uđe iza njega Prpić, ali sve se odigralo identično, i on po povratku nerozan side na klupu u čekaonici.

Zadnji uđe kum Drvo, i nakon nikog vrimenta izađe veseo. Ova dvojica se u nevjerici pogledaše te ga upitaju začuđeno, s obzirom na to da su uglavnom skupa konzumirali:

- Šta si ti veseo, šta ti je doktor reka?

On in odgovori:

- Ko van je kriv kad mu niste znali kazat. Mene je isto pita klike pijen, a ja mu reka osan litara, a on meni odgovorio da pripolovin.

LAŽ

Lažov svjetskog formata Kažo Kovačević iz Slivna priča o ratnom okršaju iz prvog svjetskog rata na Pjavi.

- Bi šturum, borba prsa u prsa, krvi do kolina. Kraj mene jedan moj Slivanjac, i u žaru borbe vidin mašin-gever (strojnica) mu osiće glavu. Ma srića, imali mi brza i spretna bolničara, ali u onoj gužvi i brzini zaši mu glavu naopako, ma vele nan je valja kad smo bižali.

MAGARE

Mali Nikola (Parlov) jedno jutro oša u Imotski na živinski Pazar prodati magare. Koliko bi se tu ljudi skupljalo sadašnjin generacijan je to nezamislivo. Naravno, brzo je obavio šta je naumio i uputio se kući.

Kako su Nikolini oduvik imali magare, za jedno misec dana poželi opet kupit magare jer mu je jednostavno valilo, a i koristilo bi mu u poljodjelskin poslovin. Tako i bi. Ode na Pazar, kupi magare i dovede ga kući. Iskrcaše iz kamiončića magare, ono odma ode vrcon u pojatu za jasje, a Nikola ode ženi pa reče:

- Mande, ovo je čudo, magare ko da je ovde sto godina, sađe s kamiona i vrcon u pojatu, za jasje.

Ode žena Manda u pojatu vidit čudo od magareta, brzo se vrati te zajauka Nikoli:

- Ajme meni, moj Nikola, pa to je naše magare.

Očito onaj u kog je bilo magare malo ga je uhranio i dotjera s ciljem prodaje, pa ga Nikola nije pozna. Ajde, nekako se primirio, tako je kako je i kad je došlo vrime da magarcu nešto da ist, ipak još ljut i na se i na magare progovori Mandi:

- Ajde, Mande daj mu ti štogod ist, ja s njin više ne razgovaran.

CJENKANJE

Kum Drvo je po ko zna koji put opet završio kod doktora Vuksana. Naravno, problem je uvijek isti, vino, a s obzirom na konzumiranu količinu izreka mu je kaznu ne pije ni kapi ubuduće. Bijaše to početkom dvanaestog mjeseca. Šta će kum Drvo, šutke primi kaznu i izađe.

Nakon nekoliko minuta kuca netko na vrata ordinacije, koja se otvoriše i na njima se pojavi kum Drvo, te se obrati doktoru:

- Doktor Vuskan, za mene je vaša riječ mjerodavna. Bi li ja mogo piti do Božića?
- Ma nije u deset dana - odgovori doktor, te doda - možeš.
- Hvala - odgovori kum Drvo i izađe.

Nakon par minuta netko kuca na vrata ordinacije. Na njima se opet pojavi naš junak kum Drvo te se obrati doktoru:

- Doktor Vuskan, za mene je vaša riječ mjerodavna. Bi li ja mogo piti do Nove godine?
- Ma nije u pet dana - odgovori doktor, te doda - možeš.
- Hvala - odgovori kum Drvo te izađe.

Nakon nekoliko minuta opet kucanje na vratima ordinacije, i po treći put se pojavljuje naš junak, i obraća doktoru:

- Doktor Vuskan, za mene je vaša riječ mjerodavna, bi li ja mogo produžiti pit do Tri kralja (netom iza Nove godine)?
- Doktor vidno nerozan, a želeć već jednom ga otpraviti, izdera se:
- Radi šta te je volja i pij klike te volja!

ČUVANJE MRCA

Bojaše to u Plocin, u ono vrime. Mrtac u kući. Ljudi dolaze, žaluju se, piju, piju... odlaze. U neka gluva doba u prostoriju ulazi mjesni pijanac u dosta lošem stanju. Kako je bilo vrime netom iza Božića, odma svima veselo čestita Božić. Baci pogled na mrca kojem je bila vilica podvezana bilin rupcon i obrati mu se:

- Koga ovde boli zuba?

NEDILJNI RUČAK

Mario i Ljubo ručaju. Mario nosi sunčane cvike. Ljubo ga upita:

- Brajkane, dajder i meni cvike, da ih provan.

Mario mu udovolji. Ljubo stavi naočale i konstatira:

- A, Boga ti, vrlo ti se naoblači.

PIĆE

Okupilo se društvo i razgovaraju o pijačju kave, što in
bijaše strast. Ljubo prozbori:

- Apač pije čin ustane.
- Ko da ti nisi? - uzvrati Apač.
- Jesan, ali ja najprija zapalin - doda Ljubo.

Željko Karoglan Apač

DIJAGNOZA

Kod starog hotela „Imota” u Imotskom izlazi Nikola Bedžić, podkaišio, a Bogu vala, ni žedan nije, i susriće kiropraktičara Antu Pavlovića, tako veseo, zagrlji ga i prozbori:

- Ante, meni govore da san manit.
- Ne minjaj dijagnozu, nami taki tribaju - uzvrati Ante.

MAJMUN

Jedno vrime osandeseti godina prošlog vika Mijo „Grgušić“ iza gostionice u Runoviću drža tenis, teren i sve šta ide uz to. Poradi popularizacije nabavi i neki veliki plakat na kom bijaše majmun obučen u tenisku opremu, drži reket, tu je mrežica i puno tenis loptica na zemlji. Isprid plakata zasta Pere Mašin, gleda ga te upita na kraju Miju:

- Ko je ovo?
- Rdžić - odgovori Mijo.
- Pa što od sebe pravi majmuna? - završi Pere začuđeno.

KOJI JE SVETAC VEĆI

Pokojni Ivan Matković (pogrebnik, velika dobričina) i Džozin ćaća Mijo su glavni akteri priče. Kako su bili prijatelji, Ivan ga pozva u goste za blagdan svetog Ivana i iza ručka razgovaraju pa između ostalog dođe i tema o svecin. Kako je Ivan štova imenjaka svetog Ivana, govorio je Miji da je to najveći svetac. Mijo je zastupa i govorio da je najveći svetac sveti Ante, a da bi to slikovito približio Ivanu, reče:

- Što je Goldoni među frezan, a Mercedes među autin, to ti je sveti Ante među svecin.

RAD U INOZEMSTVU

Jedno vrime je Ante Lončarušić radio na Bliskom Istoku.

Pitali ga kakvi su radnici Arapi. Na taj upit je odgovorio:

- Kad su gladni ne mogu. Jesu li se naili, neće.

DOMAĆA ZABORAVLJENA SPIKA

- Mare, ajde podaj konju!
- Oću moj Ante, a ti metni kravi!

MIŠLJENJE

Za ono vrime Matiša se oženio pokasno, ali je bio predan te usprkos tome, dobio petero dice s gospođon Slavon. Pitali mu badžu Antu, kako objašnjava to, na što je odgovorio:

- Kako se Matiša pokasno oženio, kad god krene s gospođon Slavon u sobu, misli da je zadnji put i unda sve od sebe da.

HOTEL ZA SAMCE

Rođak Peva jedno vreme radio u „Melioraciji“, a ranili se u Hotelu za samce u Splitu. Tu bi navečer dolazili malo se podružiti u kafiću hotela, gdje je radila konobarica Ana. Ljudi razgovaraju, mala plaća, jadaju se, a Ana sve pažljivo sluša, na kraju krajeva kako su tu bili navečer gotovo inventar, sve ih je znala u dušu. Da bi razbila tu učmalu atmosferu u jednom trenutku prozbori:

- Ma bi će kako bude. Jebe mi se!
- Ma, i meni je, samo nisan tio prvi govorit - uzvрати Peva, a ekipa se nasmija od srca.

Ivan Puljić Peva

VINČANJE

Ženio se Marijan (Ćikotin sin). Vinčanje je u crkvi u Klisu.

Fratar je tu, svati, uobičajen dekor. Vinčani kum Peva.

Doša je i trenutak kada fratar pita, mladu:

- Da li vi... uzimate... - i umisto imena budućeg muža
izreče ime vinčanog kuma Peve.

Ona odgovori:

- Ne.

Ajde, odma su to ispravili na licu mista i obred je kao i sve
ostalo dalje teka nesmetano i uobičajeno.

Nakon nikog doba Ćikota je jedno vrime iz samo njemu
znani razloga na nekakav čudan način „zamrzio“ nevestu,
iako su mu osjećaji mržnje uglavnon bili strani. U tom
razdoblju kad se baš nije sлага s neveston ima bi običaj
kumu Pevi reć:

- Jeben ti L (bijaše mu to 'sovka), da bude rekla DA, ja bi
se đavla rješio, pa neka se Mila lćanova (Pevina mater)
muči s njon.

GOVORNE VRATOLOMIJE

Stari Mujić je govorio, kad popije vina, da more durat cili dan, a kad popije mliko, ne more do Mašklinića kuće.

Govorili Mujiću ljudi da pripiše zemlju na dicu, a on odvrati:

- Krune mi. Mogu i ja smicat.

*

Iće Kicin je govorio da je više naroda odnila rakija nego sablja.

*

Marijan govori da je lijek protiv raka - piti vodu s Matice.

*

Govori se da ja Marko Dalerić (Faketi), meštar zlatnih ruku, toliko precizan da pila po pola uzdužno crtju.

Paško (Vitez) je govorio, u trenutku kada je sletio autom u jarak, da je u autu iz kasetofonu svirala pisma „Šta bi dao da si na mom mjestu“.

*

Govorio jedan Paškin poznanik koji je ugradio nedavno premosnicu i tužio se, na što mu je Paško, koji je ugradio tri, reka da se nema šta žalit, jer da je njemu u prsima razvodna kutija koliko je žica ugradio.

Paško Puljiz Vitez

Pere Perkošić je govorio da bi više volio da mu poduzeće izgori nego da mu ručak zagori.

*

Govori se da je Pere Perkošić u Osijeku osvaja snaše tako da se sažale nad njim, pa je jedno jutro glumio da je tužan, na što ga jedna osječka cura upitala šta mu je. Petar je odgovorio da je u Dalmaciji bilo veliko nevrima i da je vitar na maloj kući razbio trinest prozora... Zamislite kakvu je štetu napravio na velikoj kući.

Petar Puljić Perkošić

Govori se da su osamdesetih Piva i Ćazim putovali preko Bosne u Osijek, i u središnjoj Bosni se malo „pogubili“ te da je u tom momentu naišao auto osječkih registracijskih oznaka, na što je Piva reka da idu za njim, i da je to rješenje s neba, te su nastavili pratiti automobil koji se zaustavio pred najvećom zgradom u Sarajevu...

*

Govore, kad su tili slikat Matu Šimušina, da je reka:

- Nemoj sad, maloprin san ijo kisela mlika.

*

Govore da je Ljubo Zanić kaza:

- Lako ti je znati kad znaš. Ajde znadi kad ne znaš.

*

Govore, kad je Domagoj Gašić ubacio priko zida na svoju njivu susjeda u žaru svađe, upita istoga:

- Šta radiš u momu?

*

- Govori se da je Maće Šimušin kasnio na posa u Vinariju di je radio. Na Kamenmostu mu stane auto i za upravljačem Branko Buljan, direktor. Tek što uđe, valjda od stra da ga ne preduhitri, obrati mu se:

- A, direktore, i Vi unda zakasnili?

*

Čujići: Uvik imaju ribe, al šijavicu ne mogu igrat.*

Za nekoga ko mu nije „lega“ Bepo bi govorio da ga je bolje dvaput izgubit nego jednon trevit.

*

Govore da su se autom vozili Mijo i Bepo. Mijo izlazi na glavni put te pita Bepa može li izać, na što ovaj odgovara:

- Može - te doda - bile su to posljednje riječi mog suvozača.

*

Govore kad bi Bepo igra buće, a ne bi ga išlo od ruke, da je ima običaj tužit se da su mu bući pripunpani.

Jozo Rudež Bepo i Mijo Babić Grgušić

RUNOVIĆKI NADIMCI

Žaba zvoni podne
u apoteku autom Mravak ide
sa balkona veselo maše Konj
Srdela žurno bicikl vozi da svi vide
da l je ovo zbilja il sanje
domaći pršut predano reže Janje
po kredit Majmun žuri u banku
Piva gemišť pije na uranku
u mirovini uživa Guja
pod vrbon uz Maticu laduje Struja
Kumpir marljivo na mišalici radi
nabacu Tica na fasadi gladi
šetnjicon Trava piči svaku noć
oće li Marija sa Zecon izdržat moć
Milu Pivac zaskoči po danu
Voda tuđi u žednomu stanju
leti Soko krila mu od trave
u Zagrebu Tića guste magle dave
kad u Runović dođe Oko nikada ne drijema
tek za napomenut je
da naš Kurto nadimka nema

Marijan Ljubičić Cicić

POGOVORNA ZAHVALA

Rijetkim ljudima Bog podari likariju humora. Ovo je knjiga o njima i njihovu daru koji našu svakodnevicu čini veselijom, a nošenje križa lakšim. Oni koje sam susreo i njihove humorne dogodovštine uvrstio među ovim korica-ma će produžiti svoj život i kad ih ne bude, jer već sada dobar dio junaka ove knjige nije na ovom svijetu. Činilo mi se nepravedno i okrutno da ih proguta zaborav jer originalan humor je svjedočio da su bili jedinstveni i prepoznatljivi na svoj poseban način.

Njihov užu zavičaj su Runović i Zmijavci, te poneki dohodi iz ostatka Imotske krajine i Hercegovine, a svima je zajednička odrednica zdravi domaći iskreni humor s napomenom da je većina ovih događaja istinita, s rijetkom promjenom imena aktera zbog „mira u kući“.

Jednim djelom sam svjedočio bilježenim događajima, a drugi su plod druženja s divnim ljudima: Branko Todorić „Šimušić“, Jure Puljiz „Bićin“, Mijo Mrkonjić „Vertikalac“, Ante „Cikuljić“, Mario Karoglan „Zanić“, „Buja“, kum Emil, „Peva“, „kum Anta“, „Cicić“, „Tvija“, „Apač“, Mijo „Grgušić“, zet Ante, „Damo Žilić“, Mirko Barić pok. Tome, „Boro zakon“, „Vitez“, Pere „Perkošić“, kum Iko Puljić i brat mu Pere „Perotić“, Zlatko „Pavlušić“, Milan „Bikić“... Hvala im na vremenu kojim su ovu knjigu učinili bogatijom u svakom pogledu. Naravno, ovo je tek nezna-

tan dio humornih događanja jer za ozbiljnije ući u to područje malo bi bilo i nekoliko života i puno hrabrosti, jer humor nije bezopasna stvar.

Posebno hvala sponzorima bez kojih bi ova knjiga teško ugledala svjetlo dana.

Ovo štivo ispunilo je svrhu ako se čitatelj makar jednom nasmije u „ovoj suznoj dolini“.

Autor

O PISCU

Ivan Bitanga Šujan rođen je 1959. godine u Runoviću, gdje i danas uživa umirovljeničke dane. Nakon četrnaest knjiga poezije, ovo mu je prvi otklon u drugu literarnu vrstu. Član je Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne u Mostaru, sudjeluje na više književnih i kulturnih priredbi.

KAZALO

Prija zmija smija (Mladen Vuković).....	5
BEPO.....	9
ŽEĐ	10
PETICA	11
MIJIN RUŽNI SAN	12
GODINE	13
CIMA.....	14
GLAVNJA.....	15
STRAŠNI ISPIT	16
BANKOMAT I LJUBO	17
IZBORI.....	18
POSJET SINU	19
PIJANIST	20
RUJNO VINO	21
KARIOLA	22
UČENIK VIŠKA.....	23
KRAVE.....	24
AMERIČKA DEMOKRACIJA.....	25
ZUB.....	26
VODOGRADNJA	27
TAKTIKA.....	28
NOGOMET	29
SUKOB	30
DIJAGNOZA.....	31
DAMO I MIŠ.....	32
GRANICA	33
ELEKTRIČAR JOZE.....	34
BILI I SIVI MIŠ.....	35
CRNAC	36
ŠAMARČINA	37

USKRSNUĆE.....	38
SVINJE.....	39
GROM.....	40
VETERINAR	41
UČENIK BRANKA.....	42
ANDRIJA I MILICA	43
ŠVABO	44
ANDRIJA U ZAGREBU.....	46
DIOBA.....	47
LJUBAV ČOVICA I LOZE	48
DOMIŠLJATI PETAR.....	49
MOLITVA	50
ISTINA I ĐUGUM	51
LJUBO PRID ZGRADON	52
POVRATAK IZ NOĆNOG ŽIVOTA	53
APSURD	54
RUNOVIĆKO PROMETNO PRAVILO	55
DAMO U ZAGREBU.....	56
PIJANAC.....	57
POZAJMICA	58
SREDNOVJEČNA GUŽVA.....	59
VRULJA	60
ĐUGUM I KOLEGA	61
OVINOGRADAR KALE	62
ALKOTEST	63
MAKINJA ZA PRANJE RUBLJA	64
NEPONOVLJIVI JURE.....	65
VELIKO PITANJE.....	66
NARUDŽBA	67
NEPOSLUŠNI AUTO	68
SPOLNA BOLEST	69
MIKIĆEVA DIJAGNOZA.....	70
PEČALBA.....	71

RUNOVIĆKI HUMOR.....	72
ČAŠČENJE	73
MRENA	74
VAGANJE DUVANA	75
KORONA U GOSTIONICI	76
TV PRETPLATA.....	77
LJUBO ZANIĆ I BANKARSKI SUSTAV	78
DANI	79
TRAKTOR	80
STUDIJ	81
LIJEČNIČKI PREGLED	82
LAŽ.....	83
MAGARE.....	84
CJENKANJE	85
ČUVANJE MRCA.....	86
NEDILJNI RUČAK	87
PIĆE	88
DIJAGNOZA.....	89
MAJMMUN	90
KOJI JE SVETAC VEĆI.....	91
RAD U INOZEMSTVU	92
DOMAĆA ZABORAVLJENA SPIKA.....	93
MIŠLJENJE.....	94
HOTEL ZA SAMCE	95
VINČANJE	96
GOVORNE VRATOLOMIJE.....	97
RUNOVIĆKI NADIMCI	102
POGOVORNA ZAHVALA	104
O PISCU	106

SPONZORI

GRAD IMOTSKI

OPĆINA RUNOVIĆ

OPĆINA GRUĐE

MIJUKIĆ PROM

"AUTO-INDILOVIĆ"

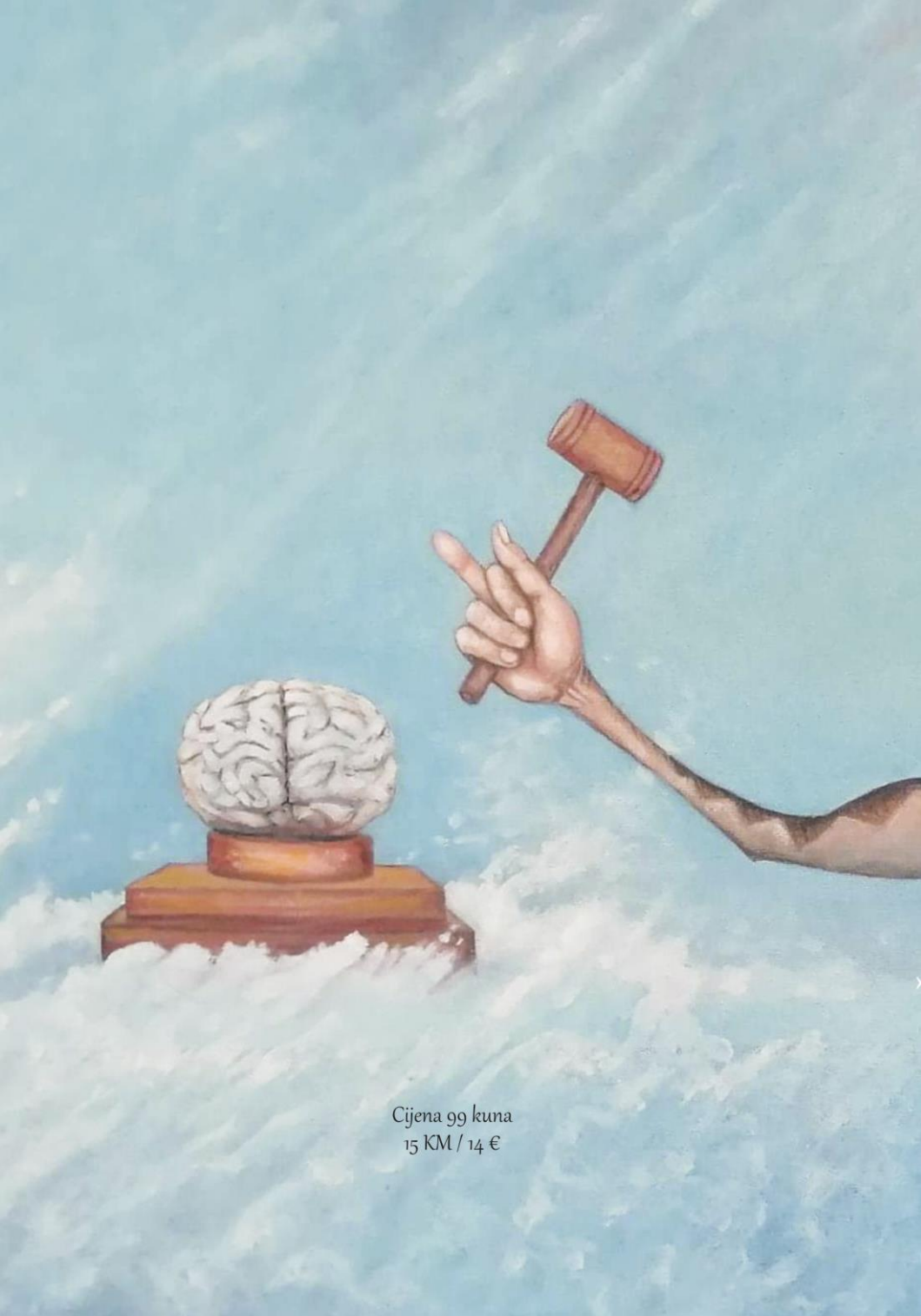

68240 Posušje, Rastovačko polje bb
Tel.: +387/39/682-900, 685-043, 680 324
Fax: +387/39/681-089
e-mail: indilovic@tel.net.ba
www.indilovic.com

AUTO KUĆA INDILOVIĆ POSUŠJE

Rastovačko polje b.b., 68240 Posušje
 Telefon: +387 (0) 39 682 900, 680 324
 Fax: +387 (0) 39 681 089
 E-mail: indilovic@tel.net.ba www.indilovic.com

Cijena 99 kuna
15 KM / 14 €